

PALMADOTZE

MATEO MATÉ "Cànon"

15 Setembre – 28 Novembre 2021

La galeria PALMADOTZE inicia nova temporada amb l'exposició "Cànon" de Mateo Maté. La primera exposició individual de l'artista madrileny a la galeria que estarà emmarcada i forma part del programa de la nova edició del Barcelona Gallery Weekend 21 que tindrà lloc del 15 al 19 de setembre.

Mateo Maté (Madrid, 1964) utilitza objectes quotidians, fins i tot sovint lligats a la seva pròpia rutina domèstica, per a explorar com en la modernitat tardana els espais que habitem estan travessats per tensions i violències en les quals l'íntim i el social, el polític i l'existencial, l'individual i el col·lectiu s'entremesclen i confonen. Interessat pel potencial simbòlic de la metàfora cartogràfica, Maté crea espais escultòrics i performatius que alhora que ens resulten familiars, ens generen un profund desconcert, com si estiguessin plens de perills latents, d'enigmes pertorbadors. En els seus treballs, l'artista madrileny planteja que en un context com l'actual, en el qual els nostres entorns més immediats s'han convertit en geografies indesxifrables i plenes d'amenaçes i incerteses, hem de repensar i reinventar la noció d'habitar, ser capaces de desbordar la nostra mirada i retornar-li la concreció als espais i objectes que ens envolten.

Maté prepara exposicions individuals al Museu Weserburg (Bremen, agost 2021) i als jardins del Palau Borghese (Roma, tardor 2021). Ha realitzat exposicions individuals en la Galleria Nazionale d'Art Modern (Roma, 2020), a la Galeria Isabel Aninat (Santiago de Xile, 2018), a la Sala Alcalá 31 (Madrid, 2017), a la Galeria Max Weber Six Friedrich (Munic, 2014), al Museu Lázaro Galdiano, el Museu Cerralbo, la Biblioteca Nacional d'Espanya i el Museu del Romanticisme (Madrid, 2013), al Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia (Madrid, 2012), al Museu Siqueiros (Mèxic DF, 2011), El Matadero (Madrid, 2010) o al Museu Patio Herreriano (Valladolid, 2008) etc.

La seva obra ha estat igualment mostrada en els següents museus i centres d'art internacionals i nacionals: Centro Botín (Santander, 2020), Centre de Arte 2 de Mayo (Madrid, 2020), Artium (Vitòria, 2018), Museu Thyssen-Bornemisza (Madrid, 2017), Fundació Miró (Barcelona, 2015), MART (Trento, 2014), La Nuit Blanche (Paris, 2014), Hirshhorn Museum (Washington, 2014), Fundació Tàpies (Barcelona, 2013), The Herzliya Museum (Tel Aviv, 2012), Museo de Arte Contemporaneo (Santiago de Xile, 2012), Museu Berardo (Lisboa, 2011), BOZAR (Brussel·les, 2010), Jeu de Paume (Paris, 2007) o el PS1 MoMA (Nova York, 2003), entre molts altres.

PALMADOTZE

CÀNON. MATEO MATÉ

Alexandra Laudo (Heroïnes de la cultura)

L'exposició que Mateo Maté presenta a la Galeria Palmadotze reuneix una selecció de dibuixos i peces escultòriques pertanyents a una extensa obra que l'artista ha dut a terme en els darrers anys, i que s'articula al voltant del concepte de cànon. *Cànon* és un terme provinent de la paraula grega κανών, que podria traduir-se com a "regla", i que en llengua espanyola té diversos significats, tots ells relacionats d'una manera o altra amb les idees de precepte i de norma. En el projecte artístic de Maté ressonen tots els significats de la paraula, tot i que és el significat que adquireix en el camp de l'art el que més interessa a l'artista. El cànon artístic, especialment en escultura acadèmica i pintura, estableix les proporcions ideals segons les quals s'ha de representar la figura humana. És, per tant, una norma que respon a un ideal estètic, encara que també cultural, perquè no hi ha model de bellesa natural i incontestable, doncs els cànons canvien segons el context i el moment històric. El cànon, per tant, opera dues vegades en el camp de les idees: d'una banda, perquè és un ideal, un model de perfecció que poques vegades té correspondència en exemplars reals (és a dir, en persones); i de l'altra, perquè és ideològic, en quant que respon a un cert sistema determinat de pensament i valors.

Molts dels projectes artístics de Maté responen a un interès de l'artista per analitzar des d'una perspectiva crítica i irònica les relacions entre iconografia i poder, i per qüestionar l'ús que els règims polítics i les forces autoritàries fan de les imatges. *"El meu paper és sospitar – diu Maté - i sospito de com el poder utilitza la iconografia. És, juntament amb l'obra d'altres artistes, escriptors i periodistes, una petita rebel·lió ¹". Cànon s'inscriu en aquesta línia de treball i revisa, d'una manera específica, la pervivència dels cànons de la tradició clàssica en la cultura hegemònica, així com el seu impacte en la construcció de sistemes de poder i productivitat. Amb aquest projecte, Maté també reclama la necessitat de subvertir aquests ideals per a que responguin a una realitat més diversa i plural.*

Per dur a terme aquest conjunt d'obres, l'artista va treballar durant molt de temps a la Reial Acadèmia de Belles Arts de San Fernando, i més concretament, al "Taller de Vaciados y Reproducciones Artísticas" d'aquesta institució, que atesora guixos buidats de guixos i motlles de les escultures canòniques de l'Antiguitat Clàssica. Aquests motlles s'han utilitzat en la formació acadèmica d'innombrables generacions d'artistes, i al seu torn han servit per fer còpies que s'allotjen a les col·leccions nacionals de l'Estat espanyol. La introducció de Maté en una de les institucions hegemòniques de la tradició artística acadèmica, així com el seu interès per treballar amb aquests motlles, es pot entendre com un intent de desentranyar qui té el poder i la legitimitat per reproduir el cànon, mantenir-lo actual i fer-lo continuar funcionant com la regla a partir de la qual es continua construint una realitat heteronormativa, una bellesa ortodoxa i impossible. Maté va a l'origen d'aquests motlles, encara que per comprovar que aquest origen no existeix o que, com a màxim, és extremadament remot, ja que ens arriba a través de còpies de reproduccions d'altres còpies que al seu torn van ser copiades. No obstant això, el cànon continua exercint el poder a través d'aquesta successió perpètua. És en aquest engranatge de reproductibilitat tècnica i ideològica, en aquest mecanisme que fa copiar un model de transmissió estètica i ètica, on

---

¹ Piña, B. (19.5.2017). Otro canon de belleza griego. *Metropolitan*.

PALMADOTZE

s'introdueix Maté, com a infiltrat, o com a *hacker* –com ha assenyalat Eloy Tizón²– per inserir una pedra en el sistema i desestabilitzar-lo des de l'interior. Un interior que, en aquest cas, és el del sistema artístic. "Concebo l'artista - diu Maté - com un tennista que, d'un cop, desvia la trajectòria de la vida amb la mateixa energia³". La desviació que Maté practica en el recorregut del cànon en aquest projecte és subtil, però prou efectiva per generar un moment de suspensió momentània del joc, la necessitat d'anar a buscar la pilota desviada, i també una certa confusió que fa preguntar-nos quines regles (mai millor dit) hem estat jugant fins ara, i com hem de jugar a partir d'ara. Maté recupera i estudia aquests cànons per alterar-los i generar altres motlles, altres referències més heterodoxes i inclusives; Nous cànons menys canònics, en definitiva. A partir d'aquests motlles modificats, dóna lloc a noves obres escultòriques i dibuixos que tenen com a referència escultures emblemàtiques de la cultura grecollatina, però que incorporen modificacions que, tot i permetent reconèixer l'original, les transformen significativament, per exemple allunyant-les dels trets caucàsics, fent-les menys atlètiques, canviant alguns atributs de gènere o envellint-les.

A l'espai principal de Palmadotze trobem la *Venus de Cánova (negre)* (2016), esculpida a partir d'una còpia de la Venus Itàlica de la Galeria Palatina, a Florència, però parcialment racialitzada perquè la seva cara abandona els trets caucàsics i adquireixi els d'una Venus d'origen africà, recordant-nos que l'avantpassat comú del qual descendeixen tots els humans és una dona negra, l'anomenada "Eva mitocondrial". També hi ha una versió de *El nen de l'espina*, l'original de la qual es troba al Museu Capitolí de Roma, però de la qual també n'hi ha una còpia al Museu del Prado. En la versió de Maté, el noi és una nena, *Niña de la espina* (2016), tot i que l'única cosa que l'artista ha modificat són els seus genitals i pits, mantenint la cara i la resta del cos intactes. Una cosa semblant passa amb *Apolina* (2016), una versió transsexualitzada del Déu Apol·lo. Altres operacions similars donen lloc a un conjunt de retrats de carbó vegetal, entre els quals trobem, entre d'altres, una imponent *Venus de Mèdici (hermafrodita)* (2018), feta prenent com a referència la Venus homònima que es troba a la Galeria dels Uffizi, a Florència, però representada en aquest cas –com indica el títol– com una figura masculina i femenina alhora; una cosa semblant al que passa amb la *Venus de Milo Dorífor* (2018), que combina parts corporals del famós atleta de Policlet amb altres pertanyents a la famosa Afrodita d'Alexandre d'Antioquia.

Palmadotze també presenta una selecció de dibuixos i bustos escultòrics de la sèrie *Mites buits*, en la qual l'impuls iconoclasta que sobrevola el projecte de Maté al voltant del cànon es fa explícit d'una manera molt més agressiva, però alhora extremadament poètica. La sèrie comprèn retrats i escultures que també prenen com a referència una sèrie de figures clàssiques, però en la seva representació, l'artista amputa els seus rostres, deixant visible el seu interior buit (o el seu buit interior). Tant el gest com el títol presenten una interessant ambivalència: ens adverteixen, d'una banda, de la necessitat d'arremetre contra aquests cànons imposats i rígids per buidar-los de contingut i invalidar-los; de l'altra, suggereixen que potser aquests ideals estètics ja estiguin buits, sense res que els sustenti, més enllà del seu atractiu extern.

El projecte de Mateo Maté ens convida a revisar la pertinença dels cànons clàssics en la nostra contemporaneïtat. Hi haurà qui consideri que aquests referents estètics-normatius són ja obsolets i

---

² Tizón, E. (21.7. 2017). Canon. *El Cultural*. <https://elcultural.com/Canon>

³ C. Fanjul, S. (2.6.2017). El canon subvertido. *El País*.

https://elpais.com/ccaa/2017/06/01/madrid/1496333750_867331.html

PALMADOTZE

tenen poc impacte en l'imaginari contemporani. Fins i tot hi haurà qui pugui pensar que les variacions sobre la regla que introdueix Maté no són tan subversives en el nostre present, en què sembla que hi ha una major acceptació, i fins i tot una celebració de tot allò que es desvia de l'hegemonia i el canònic. Aquestes actituds sospitoses sobre la validesa d'aquest tipus de reivindicacions només fan més evident la rellevància d'un treball com *Cànon*. El cànon clàssic segueix vigent en la nostra contemporaneïtat, i segueix vinculat al poder; no només al poder polític, sinó sobretot, al poder del consum, al capitalisme, a través de la publicitat, als mitjans de comunicació i, amb un vigor insòlit, a les xarxes socials, espai publicitari per excel·lència en aquesta època en què la vida mateixa, a través de la imatge, es converteix en un producte comercialitzable i rentable. La imatge canònica circula i es reproduïx en l'esfera social a través de motlles i buits digitals, sota lògiques algorítmiques, i és una imatge productiva, perquè sedueix i genera desig. La maquinària capitalista transforma i orienta tot aquest anhel de bellesa i perfecció cap a múltiples i variades formes de consum. Pel que fa a la suposada acceptació de l'heterodox i el què viola la norma, com comenta Maté, "És cert que estem en això, i les lleis ja existeixen, però aquesta suposada llibertat per expressar-se i comportar-se com un sent o desitja, de vegades només passa a les grans ciutats i en determinats països ⁴". *Cànon* també pot ser una advertència sobre com l'odi i el rebuig a les diferents formes de ser, de viure i d'estimar segueixen presents, i en qualsevol moment poden irrompre amb la màxima agressivitat, des de la maldat més pura, més fosca, més canònica.

---

⁴ IDEM